

to býti oprava starého studijního řádu či zcela nový studij. řád vybudovaný na nových základech?

Otázka 2: Má se reformovati ihned, či za určitou dobu (proč a kdy?) Postupně (přechodná osnova) či najednou?

Otázka 3: Má býti zaveden shodný studij. ř. pro celou republiku, či má býti ponechána autonomie jednotl. fakultám, zda vůbec či v jednotlivých oborech?

Otázka 4: Měla by se snad rozdělit dosavadní fakulta a jak?

Otázka 5: Pokud je třeba reformovati pedagogickou stránku vyučování na práv. fakultě a jak? (zvláště poměr mezi teoretickým vzděláním a praxí).

Otázka 6: Jak přibližně stanoviti trvání celého studia? Jak má býti studium rozděleno a na kolik oddílů? Jak uspořádati termíny stát. zkoušek? Má býti pořad jejich pevný a závazný ke vstupu do dalšího oddílu?

Otázka 7: Jaký význam stanoviti doktorátu? Kolik má býti k němu rigoros a po př. snad disertace? Odporčuje se ponechati rigorosa s totožnými předměty zkusebními jako při státních zkouškách?

Otázka 8: Jak stanoviti po př. odstraniti taxy a kolejné?

Jiné poznámky povšechného rázu.

Otázkami mají býti dány směrnice a lze eventuelně ponechati některé až pro odpověď na otázky rázu speciálního. Také je možno kombinovati některé otázky. Odpovědi rače zasilati na redakční radu pražskou (Praha I., Ovocný trh 3.) neb na brněnskou (Brno, Smetanova 16.) neb na bratislavskou (Bratislava, Kapitolská ul. 1. při S. P. P. »Pravnik«) do 30. dubna 1924. Všechny odpovědi buďtež podepsány a uvedena na nich přesná adresa. V případě však, že by si odpovídající přál, může jeho odpověď býti uvedena pod přiměřenou šifrou a jméno jeho zůstane redakčním tajemstvím.

Za redakční kruh listu československých právníků »Všehrd«
Dr. Čáda, t. č. redaktor.

LITERATURA.

V boji. Sběrka článků, řečí a posudků prof. Arnošta Denise v době války světové. Přeložil dr. Jindřich Vančura. — Praha 1923. — Stát. nakladatel. 8°. Díl I.: s. 252. — II.: 208. — III. 1.: 272. — III. 2.: 374. — Je velmi málo osob, které by se mohly prokázati tak úsilovným bojem za ideály druhých porobených národů a je rovněž velmi málo dokumentů, které by mluvily o jejich činnosti tak jasnou řečí nevýratně a nepochybně jako sbírka uspořádaná prof. Vančurou. V prvním svazku jsou obsaženy Denisovy práce z let 1915—16, ve 2. z 1916—17, a poslední třetí z 1917—18. Jádro tvoří příspěvky z »La Nation Tchèque« a »Le Monde Slave«. Vedle toho je tu obsažena řada předmluv jako k dílu Pichonovu, Pingoudovu a pak řeči významné na př. na oslavu upálení M. Jeronýma Pražského proslovené na Sorbonně atd. Není snad třeba připomínati, jaký význam mají všechny tyto práce pro správné pochopení politických poměrů za světové války a protože nejedna z nich zabíhá tématem i do dob před ní (na př. »Panovnický rod rakouský, 2. prosinec 1848, Otázka Němců českých, Universita Pražská), rozšiřuje se okruh zachycené politiky takřka na celou novější a současnou politiku českou, při čemž nechybí samozřejmě silné reminiscence na doby historické. Při tom řešení jednotlivých otázek je podáno pravým stylem Denisovským a s nevšední galskou vervou, takže je čistí způsobuje pravou rozkoš, zvyšující každým slovem čtenářův interes. Vydáním a pečlivým přeložením těchto Denisových prací po různu roztroušených, které by jinak léhce mohly nezaslouženě upadnouti v zapomnutí, zasloužil se prof. Vančura skvěle o památku muže, o němž bez nadsázky je možno vždy říci, že »mnoho jest dobrého učinil zemi této«.

Sedláček August: Paměti a doklady o staročeských mírách a vahách. 1923. str. 498. Nákl. České Akademie. Ke svým osmdesátým narozeninám Sedláček vydává novou objemnou knihu. Jeho dílo o mírách a vahách jest výsledkem dlouholeté pilné práce. Bohatý zdroj poskytl autorovi archiv písecký, ale i archivy jiných měst byly autorem při práci probádány. Díla podobného v naší literatuře dosud nemáme, ac při práci historiků a právních historiků jest ho nejmýše třeba. Tím více jest Sedláčkova práce záslužnou. Bohužel, však dílo tak, jak bylo vydáno, nespíní svého úkolu. Obsahově nanejvýše bohaté, bylo totiž vydáno nejen bez rejstříku, nýbrž i bez obsahu. A tak dílo, které má býti pomůckou při vědecké práci, jest slovníkem bez abecedy: kdo chce díla používat, jest nucen si sám vyrobiti pracně rejstřík.

V kapitole prvé autor jedná o nejstarších mírách českých a upozorňuje, že Češi nedospěli v nejstarší době k určité přesné míře plošné. Míry uváděné v našich pramenech (dědina, země, niva, sedliště, dvořiště, záhon, brázda, hon a j.) jsou neurčité a rozměr jejich nejjistitelný. Autor připojuje k této kapitole pojednání o Červeném paloučku a políčku Přemyslovy, jež uverejnil již dříve. V další kapitole pojednává o míře zahonné, snaže se zjistiti přesnou její výměru. V kapitole třetí vypočítává autor rozměry délky a určuje jejich míru na tisícinny mm. Mluví tu především o lokti, o jeho částech, dále o sáhu, o kročejích a o míli. Jako přílohu připojuje přesné zjištění délky pražského lokte, dále mělnického a litomyšlského lokte jakožto loktů mírových. Měření těchto loktů podniknuto bylo na podnět Sedláčkův skutečnými odborníky a délka staročeského lokte tu zjištěna na 591.40 mm. V kapitole další probírá rozměry lánu a jeho částí. V kapitole šesté snaží se osvětliti pojem poplužní. Popluží není přesnou mírou; jest to část pole, která se oborá jedním pluhem. — Neurčitost starého měření byla příčinou, že měřilo se ve starých dobách i podle násevu t. j. množství semena, které se na určitý rozměr polí zasel. Sedláček s velkou pilí tu shromažďuje zprávy z různých konců Čech a shledává mezi nimi vzájemnou shodu. V kapitole 8. probírá míru ssutého obilí. Pramenem jest mu tu měřický spis vložený do Hájkovy kroniky. Probírá tu celou řadu měr: kořec, věrtel, čtvrtce, repici, čísku, kbel, čber, malder, met a připojuje i míry, jimiž měřily se jiné hospodářské produkty na př. čerencec pro míru soli, stejně tak košík a víko, hrnec pro míru máku a p. V kapitole deváté mluví o míře řídkých věcí (o žejdlíku, o ústici, o pintě, o lahvíci atd.). V kapitole následující autor upozorňuje znovu na zjev při starých mírách všeobecně se opakující: na rozdílnost a nesrovnatelnost jednotlivých měr a vah. Druhý oddíl této kapitoly pak jedná o rozličném měření různých pozemků a různých prodejných věcí. Nalézáme tu na př. jak se měřily různé druhy lesů, jak se měřil len, mák, sůl, chmel, hrách klobouky, kolomaz, kůže atd. Tu také jest vyložena míra kopy, mandele, snopu atd. Třetí oddíl této kapitoly uvádí různé místní míry: na př. míru královskou, Bechyňskou, Benátskou. Kapitola II. jedná o druzích závaží. Tu dovidáme se, co to byl staročeský centněr, co to byl kámen, hřivna, lot a kvintik a jak se jednotlivé věci vázily. Po této kapitole následuje řada dokladů z listů i ze spisů a doklady urbenní. Doklady seřazeny jsou chronologicky a zaujmají uctyhodný počet stran: od str. 160 až 282.

Oddíl druhý celého spisu pojednává o měření a o měřících. Jak autor sám poznamenává jest tento oddíl pouze přehledným zpracováním a vyžadoval by podrobného propracování samostatného. Autor tu upozorňuje na nutnost vyměřování vesnic při jich zakládání, dále mluví o přeměřování a konečně i o nespravedlnostech, jež se při měření daly. Dále autor uvádí jména nejznamenitějších měřících a zároveň jich krátký životopis. Od str. 321 až 402 otisknuty jsou některé spisy měřické: tak i spis měřický otisťený v Hájkově kronice, dále spis Simeona Podolského, dále »Podrobný popis zemské míry království Českého« od O. B. Klausera, pak příručka polního měřičství z r. 1732, Escherichův popis panství Treboňského atd.

Třetí oddíl knihy jedná o snahách o zřízení jednotné míry a konečně poslední oddíl o rušení a ponížení České míry. K oběma oddílům připojeny opětně doklady.

Jak jsme řekli na počátku, kniha Sedláčkova jest velmi cennou. Ale jak již z přehledu patrnó, obsah její jest úplně nepřístupný, když kniha nemá ani obsahu. Právni historik by tu našel velmi cenný materiál pro dějiny kolonisace, zakládání a vyměřování vesnic a zvláště pak by mu posloužil výklad jednotlivých měr pro osvětlení pozemkových sporů. Rr.

Vojta Beneš: Revoluční hnutí v Severní Americe. Pátá přednáška cyklu Československá revoluce. Nákl. Památníku Odboje, v Praze 1923. Stran 97. Účelem přednášky jest vyliciti poměry mezi našimi krajany v Americe v době světové války, jejich revoluční činnost a jejich význam pro naši samostatnost. Svůj výklad počíná slovy básníka Jos. Macha: »A přišel čas, kdy větev osamělá přece zašuměla«, slovy charakterisujícími situaci na počátku světové války. Líčí sociální postavení našeho člověka v Americe, jeho poměr k materské zemi, pomalý, těžký zápas o jeho uvědomění. Válka zastihla americké Čechoslováky stejně nepřipraveně, jako byli jejich krajané za oceánem. A přece Amerika měla se státi podle slov presidenta Masaryka finančním ministrem revoluce. Byl to těžký požadavek. Tím těžší, že byli tu takoví lškové, kteří zrazovali naši věc. Bylo třeba jíti od farmy k farmě, od srdce k srdci. Finanční akce se konečně zdařila. Beneš mluví s obdivem o mužném hrdinství a obětavosti právě těch nejprostších a nejhudších. Mezi řádky a někdy docela zjevně čtete Benešovu otázku, zda jen skutečnost dneška odpovídá představám a horoucímu idealismu těch, kteří na revoluci dali poslední dolar ze svojí bůdy a neváhali obětovat i život. Američtí Češi pracovali však také politicky a to s nemenším úspěchem. Mistrně organizovanou propagandou do té doby neznámí Čechoslováci staví se před oči celé Ameriky. »Ať jen nikdo nepochybuje o čl. právu na samostatnost« praví americký časopis »nebo jej Čechoslováci utlukou svými bulletiny a brožurami«. Slovem Amerika v čl. revolučním zápase zajistila si čestné místo a Beneš by si jen přál, abychom toho byli povždy pamětlívi. —mr.

Dr. Karel Kadlec: Dějiny veřejného práva ve střední Evropě. 3. rev. a dopl. vyd. Pr. 1923. Nákl. vlastním. 8°. Str. 514. Cena ? Kč. — Po dvou letech od druhého vydání, o němž jsem svého času tuto referoval (Všehrd roč. III. 157), vychází vydání třetí, revidované, v podstatě však nezměněné. Platí tedy o něm vše, co bylo řečeno o vydání předešlém, které tak záhy jako první pohltila nenasytná potřeba kandidátů první státnice, takže neměla ani kdy, aby se rozšířila do kruhů, majících jiné zájmy než o zkoušky. Těm přijde jistě vhod nová stať o pramenech vsunutá do vydání třetího, a dobře korespondující s výčtem literatury. Po této stránce předčí nová redakce vydání druhé, ačkoliv pokud jde o zevní úpravu (tisk a papír) nedostihne ještě tiskárna »Typusu« kvality »Politiky«. Ča.

Český časopis Historický v XXIX. roč. (1923) vyšlý ve dvou dvoučíslech přinesl mezi články zejména zajímavou studii K. Kazbundy »K otázce návratu K. Havlíčka z Brixenus«, v níž odkrývá se řada tajemných politických otázek na podkladě dosud neznámých dokumentů z vídeňských archivů. Politickými dějinami obírá se také i práce H. Trauba »K pádu Auerspergova kabinetu«. Kromě toho sluší upozorniti na článek J. Vernadského »Byzantské popisy půdy«, v němž jsou popsány byzantské poměry v daní pozemkové. Bohatý obsah ČCH doplňují jako vždy hojné referáty a zprávy, v nichž právník vždy nalezne množství věcí pro sebe zajímavých. Ča.

Vojenský trestní soudní řád. Sestavil gen. just. sl. Jaroslav Steinbach. Praha 1923. 16°. — 426 str. — Vícepresident Nejvyššího voj. soudu v Praze general justiční služby Jaroslav Steinbach svým vydáním vojenského trestního soudního řádu plně vyhověl nalahavě potřebě praxe. Jeho vydání nepřináší jen přesný a po stránce jazykové bezvadný překlad vojenského trestního řádu soudního z r. 1912, nýbrž doplněno a změněno je

podle nového zákonodárství tak, že podává jasný a plný přehled po dnešním právním stavu v tomto oboru. Autor zpracoval systematicky veškeré změny provedené hlavně republikánským zákonodárstvím a vydání své opatřil rozhodnutími nejvyššího soudu. V obsáhlém dodatku pak připojil veškeré novely vztahující se na vojenský trestní řád v plném znění. Účelně připojen je přehled paragrafů, jejichž nynější text se uchyluje od původního znění zákona a přehled ustanovení vojenského trestního řádu a obecného trestního řádu, která upravují stejnou nebo příbuznou látku. Vydání toto jest opatřeno obsáhlým věcným rejstříkem. — Doporučujeme vřele toto vydání všem interestům.

J. V.

Die Gesetze über die Dienst- und Rechtsverhältnisse der Beamten.

Dr. Artur Flanz. 1. svazek. — Liberec 1923. 16°. — Str. 430. Kč 25,00. — Nakladatelství Stieplovo opatřilo souhrn norem platných pro úředníky a zřízence československého státu. Svazek první obsahuje předpisy všeobecné, platné pro všechny kategorie státních úředníků, až do roku 1923. Sbírce chybí úplně vydání služební pragmatiky, jejíž působnost nyní vztahuje se i na území Slovenska. Jinak, pokud jsme se mohli přesvědčiti, jest ve všeobecném dílu shrnuta látka velice pečlivě a prakticky. Další díly budou obsahovati: službu poštovní, politickou, školní, finanční, berní, soudní, a konečný rejstřík. Pro státní úředníky jest dílo sestaveno drem Arturem Flanzem velice vítáno, už z toho důvodu, že od převratu nastalo tolik změn, že jen těžko bylo možno ve věci se informovati.

—á—

Finanční hospodářství obcí. — Knihovna svazu českých okresů. svazek 18. — V Praze 1923. — 16°. — Str. 149. — Kč 18,00. — Svaz českých okresů konal ve dnech 8. a 9. prosince 1922 kurs samosprávný, na němž hlavně probírány byly otázky finančně-komunální. Nyní přednášky ty byly vydány v rozšířené formě knižně v uvedené knize. Ač od doby proslovení jich uplynul více než rok, neztratily na své aktualitě a ceně. Kniha obsahuje především pojednání dra Jaroslava Flügla o obecním rozpočtu, podrobné a velice instruktivní. August Turka pojednává o revisi obecního hospodářství. Velice poučny jsou vývody prof. dra J. Drachovského o předpisech poplatkových a daňových, pokud týkají se obcí, v nichž přehledně jsou shrnuta všechna ustanovení této materie se týkající. I ostatní statě možno se zájmem přečísti, a hlavně pěkný článek dra Em. Sokola o obecní dávce z přírůstku hodnoty, jenž sice není spekulativní, za to však podrobně probírá daný stav zákonný. — Celkem možno říci, že kniha obsahuje řadu pojednání, která vždy budou zajímavá interesty obecního hospodářství. Není ani jinak možno, že články různých autorů o příbuzné materii často zabývají se stejnou věcí, než věc ta není na škodu. Naopak možno seznati názor více autorů a rozhodnouti se podle jich argumentace k názoru nejlepšímu. I pro začátečníky možno knihu vřele doporučiti.

dnk.

Fred J. Kent: Acrosss the Atlantic. Jest to vlastně otisk přednášky vicepresidenta Bankers Trust Company F. J. Kenta, pronesené na valné hromadě American Bankers Association v Atlantic City dne 24. září 1923. Brožura je zajímavá osobitými názory autorovými na reparační problem, charakteristikou jednotlivých států evropských a zdůrazněním nutnosti obchodních styků americko-evropských. Zastává názor, že Amerika není tolik soběstačná, aby se mohla zcela izolovati od Evropy. Tvrdí se v Americe, že Evropa je pelechem nepoctivých politiků a že evropští národové nechtějí od Ameriky než peníze. To vyvrací Kent: jako v Americe i v Evropě jsou nepoctiví politici, ale jsou tu i poctiví. Nepoctiví měli v Evropě větší úspěch, poněvadž zuboženému lidu neváhali slíbiti, že napraví veškerý krivdy na něm páchané a lid ve své bídě jim spíše uvěřil. Světová válka rozšířila úžasně poznatky širokých vrstev a naplnila je novými ideami a touhami, které často nebyly zdravé. Komunismus a radikální socialismus byl na čas v oblibě a voláno po lidové diktatuře, v níž byl by neměl lid hlasu. Avšak je-li svět nakažen falešnými ideami, tím větší je nutnost po zachování zdravých základů. Existenci podmínky v Evropě se však již lepší. Přes difference mezi Německem a

spojenci, přicházejí národové k přesvědčení, že na sobě závisí. Ruská propaganda s vírou, že možno dostat prostředky k živobytí i přepychu bez práce, ztrácí na své síle. Dělnici si stále více uvědomují, že bez práce není produkce pro distribuci a že bez produkce a distribuce lidé nemohou žít. Sleduje pokrok jednotlivých států, také Československa, a resumuje, že k tomuto pokroku nemohlo by dojíti, kdyby byli v Evropě jen nepoctiví politikové. Nachází v Evropě zdanění větší než by bylo nutno, kdyby různí lidé ve chvílích zoufalství byli odolali svůdným hlasům těch, kteří činili falešné sliby. Příčinou vysokého zdanění jest vysoká zadluženost vlád, veliké výdaje státní, nadbytek úřednictva, deficit ve státním rozpočtu, inflace. To jsou všechno těžké hospodářské přehmaty. Nelze však proto paušálně odsuzovat, poněvadž Evropa byla válkou i poválečnou krizí více postižena než Amerika a proto také spíše vysazena hospodářským omylům, kterým ani Amerika se nevyhnula. Nevidí v ruhrské okupaci příčinu nesnázi evropských, nýbrž kulminační bod války. Urovnání tohoto sporu záleží na dobré vůli Německa i Francie, aby vzdala se, jakmile dohodne se s Německem svého vojenského programu, který děsí svět nebezpečím nových válek. A tu mají Spojené státy pomoci jednak k vůli sobě, poněvadž přispějí-li k rekonstrukci Evropy, získají tam bohatá odbytíště, jednak v zájmu humanity, aby pomohly co nejrychleji a utrpení evropských národů bylo o nejkratší. Navrhuje, aby Spojené státy přijaly oficiální místo v reparační komisi, neboť tím se nevstaví nebezpečí, že budou zavlečeny do evropských spolků, naopak budou v menších nesnázích, než kdyby byli bezmocnými pozorovateli. Často se diskutuje o schopnosti Německa platiti. Taková diskuse může vésti k nedorozumění, poněvadž elasticnost národů je větší než se obyčejně myslí. Počet jednotlivců v jediné zemi je tak ohromný, že nepatrná změna v jejich výkonech způsobuje vážné rozdíly ve výrobě a spotřebě. Elasticnost národní síly umožňuje nahraditi úžasně ztráty způsobené stávkami, zemětřesením i válkou, nikdo však nemůže přesně určití platební schopnost v určité době pro nepředvídatelnou budoucnost. Hranice platební schopnosti jest tak illusorní a záleží tolik na vůli platiti a na povaze soutěže na světových trzích, že je lépe studovati reparace přímo s hlediska, co je slušné a nejlepší pro všechny účastněné. Kdyby Francie přijala od Německa tolik, kolik činí její dluhy v Anglii a Americe, čím by zaplatila rekonstrukci zrušených území? Kdyby k reparační částce měla být připojena další rovnající se mezispojeneckým dluhům, nemohlo by jí Německo zaplatiti. A i kdyby se k tomu odhodlalo, zvrátilo by to rovnováhu dovozu a vývozu všech států, které se o ní tak horlivě přičinují. Požadavky Francie jsou: 1. reparace, 2. ochrana před budoucím útokem, 3. ochrana před nekalou soutěží. Z těchto požadavků mají pro Ameriku význam pouze reparace, které obsahují vlastně tři problémy: 1. výši, 2. metody placení, 3. záruky. Z těchto po upuštění od passivního odporu se strany Německa přichází nejvíce v úvahu výše reparací. Vše, co žádají spojenci na Německu na reparacích, činí asi 48—50 miliard zlatých marek t. j. okrouhle 12,500,000,000 dolarů. Do této částky není pojat požadavek Francie, aby jí byly zaplaceny Německem její platy, které bude musiti konati na mezispojenecké dluhy. Poněvadž mezispojenecké dluhy tvoří hlavní část reparační sumy přicházející v úvahu a poněvadž se všeobecně věří, že Velká Británie byla by ochotna uvažovati o prominutí části svých pohledávek, kdyby Spojené státy tak rovněž učinily, jest Amerika na ruhrské okupaci přece jen interesována. Není pochyby, že mezispojenecké dluhy byly převzaty v dobré víře a že dobro světa žádá, aby nebyly neuznány. Že budou břemenem národů a brzdou obchodu, bude-li žádáno jich plné zaplacení, jest nepochybná pravda. Kdyby věřitelské národy uvažovaly o jejich zrušení, aniž by využily síly, která v nich je, k dosažení podmínek pro lepší svět, bylo by to neštěstí. Avšak kdyby věřitelské národy v dohodě s národy dlužnickými mohly odbourati tu část dluhů, kterou možno považovati za upotřebenou pro společnou věc, na př. 60 nebo raději 70%, v zájmu obnovy mírových a zdravých hospodářských podmínek v Evropě, nastal by ve světě tak náhlý návrat k důvěře, že obchod by se snadno oživil do té míry, že peněžní výsledek by daleko převyšil hodnotu slevěných dluhů v době poměrně krát-

ké. Je otázka, jak mohou přistoupiti Spojené státy na takovouto situaci, aniž by vzbudily dojem, že souhlasí se zásadou zrušení dluhů. Na tuto otázku odpovídá Kent, že by měla dostati komise pro založení dluhů od kongresu zmocnění, že může vyjednávat i na škrtnutí dluhů s podmínkou, že bude dosaženo dohody o obnovení míru v Evropě a odstranění příčin militarismu. — Tolik Mr. Kent. Jeho názory přijala ve své resoluci American Bankers Association. Ačkoliv událostmi jest aktualita těchto požadavků zatím již částečně předstížena, jsou tyto názory dosud zajímavé, poněvadž jsou hlasem hospodářské nutnosti proti konservativní nedůvěře americké od návratu Wilsonova z Evropy proti všemu, co souvisí s Evropou.
Dr. Lepař.

Průručná knížka důchodkového trestného pokračování. — Druhé vydání. — Sostavil Jan Barinka. — Nákladem vlastním. — 1923. — Bratislava. — 16°. — Stran 502. — Kniha tato dělí se na dvě části: část prvá, formálná vysvětluje zásady důchodkového trestního práva formálního na Slovensku, a to formou velice šťastnou. Část druhá, materiálná pojednává o důchodkových přestupcích podle jednotlivých oborů: proti přímým daním, proti daním nepřímým, monopolům, cłům, kolkům a poplatkům a vůbec není materie, která by byla opomínuta. Kniha ta jest prostě neocenitelnou pro úředníky, strany a jich zástupce, neboť v ní slohem přesným jsou shrnuta všechna ustanovení týkající se důchodkového práva na Slovensku. Autor počíná si jaksí po způsobu redaktorů Codexu Justinianova (neboť pod stejná hesla zařazuje z různých zákonů a nařízení stejnou materie a vždy cituje, odkud má pramen). Kniha tím stává se spolehlivou průručkou, a speciálně pro ty, kdo nemohou propracovávat se spleťtými ustanoveními zákonnými. Reč plyne snadno, ač tu a tam pozorovati ještě malou tradici slovenské terminologie. Knihu doporučujeme vřele kolegům na Slovensku působícím ve službě finanční, a jistě ji budou jim záviděti i kolegové v zemích historických, neboť podobného díla ani oni nemají. —á—

Důvodová zpráva k vládní osnově zákona o sociálním pojištění vyšla před krátkým časem jako tisk posl. sněmovny č. 4186. Jest velmi obsáhlá (191 stran s 49 připojenými tabulkami) a dělí se na část všeobecnou, zvláštní a finančně matematickou. V části všeobecné pojednává se o podstatě a vývoji sociálního pojištění v cizině a u nás a o zásadách, na nichž spočívá vládní návrh zákona o sociálním pojištění.

V části zvláštní probírají se jednotlivá ustanovení vládní osnovy zákona pořadem paragrafů a dle potřeby se odvívoňují.

Část finančně matematická jest rozdělena na část všeobecnou a matematicko-statistickou. V části všeobecné se probírá navržený systém úhradový, zatížení národního hospodářství a státu jakož i organizace a správné náklady pojištění. Ku konci pojednává se o zásadách léčebné péče. V části matematicko-statistické uvádějí se početní podklady pro stáří osob, nároků, příspěvků a úrokové míry. Ku konci pak jest zmínka o přestupech pojištěnců a připojen odhad nákladů nemocenského pojištění.

Z celé zprávy jest zřejmo, že byla sestavována odborníky na podkladě vědeckém a že bylo použito v míře nejhojnější dosud známých statistických dat. Bylo by si přáti, aby podobným způsobem bylo postupováno při uzákonění předlohy.
Dr. Jindřich.

T. G. Masaryk: Student a politika. Knih. Stud. Revue, sv. 1. Ústř. stud. knih., Praha 1923, 16°, 40 str. Kč 4,00. Tato přednáška, přednesená před patnácti lety neztratila doposud na aktuelnosti ani na ceně. Vztah studenta k politice je tu vytýčen tak, že student se má politiky účastnit studentsky t. j. má se i v politice vzdělávat a připravovat. Proto má ve straně spíše jen hospitovat, aby si ušetřil přebíhání. Větší část stati pak naznačuje úkoly politiky, zvlášť důležité pro českého studenta. Jest tu jaksí nahozena celá řada otázek, v nichž má se student obšírněji vzdělati. A úkoly, jež tu politice Masaryk vytýčil, nejsou nikterak efemerní, jsou dnes stejně důležité jako tehdy a student musí si je uvědomiti dnes jako před patnácti lety. Touto brožurkou zahájena byla vydavatelská činnost

studentského nakladatelství, které se doposud omezovalo na informační publikace a lze doufat, že budeme mít brzy příležitost mluvit o další jeho činnosti v tomto oboru. J. B.

Josef Šusta: Dějiny Evropy v letech 1812—1870. Praha »Vesmír«. »Děj. nového věku«. 8°. Díl II. 1: 1923. Str. 176. — Díl II. 2: 1923. Str. 180. — V krátké době necelých dvou let dovršuje Šusta své dílo, jež skutečně lze zvát prvními našimi evropskými dějinami. I o druhém díle vyšlém ve dvou částech je možno opakovati co do chvály i výtek totéž, co bylo řečeno o díle prvním.*) Ale teprve nyní po dokončení celého díla je možno přehlédnouti stavbu a učiniti si správný názor o koncepci, s níž jsou podány dějiny evropské v úseku málo přes padesát let, avšak za to tím bohatším událostmi. Pojetí jejich je vskutku evropské, neboť Šusta nespustí se zřetele děje ani východu ani západu, nezatlaci líčení historie severu pro zájem o jih. A při tom autor stále vzpomínaných »Dvou knih českých dějin« uchovává si názor českého vědce, který dovede vždy vyzdvihnouti české, naše stanovisko, politické boje, snahy obrozenské a dovede uplatniti malý ujařmený tehdy národ v srdci dějinného jeviště svého díla stejně hodnotně mezi velikými národy a velmocemi zápasícími o své mocenské postavení. Neopustil této posice ani v druhém dílu, který počíná léty čtyřicátými revolucemi v Itálii a ve Francii. Kdežto tu jde o boj mezi republikanismem a monarchismem a mezi konservativními názory a ideami moderními vyhraňujícími se v socialistické hnutí, Italie vře touhou po národním sjednocení, jež by nasýtily jedině státní samostanost. A ve střední Evropě poněkud později je to opět osoba osudného jména Napoleon III., k němuž pojí se řada politických přeměn a jež budí žárlivost německých států najmě Rakouska a Pruska. Když nadešla reakce po revolučním roce 1848, pohasly naděje utlačených zejména slovanských národů. Šusta velmi výstižně několika črtami charakterisoval tento stav v Rakousku, kde ani nový vládce nebyl s to zmocí obrovský svůj úkol a ani centrum říše. Vídení nedovedla kulturně upoutati k sobě nejen okolní státy, nýbrž ani jednotlivé země mocnářství. Totéž ostatně vyznívá i z jeho líčení až příliš pravdivě podané tragické komedie nerovného zápasu mezi Rakouskem a Německem, lépe řečeno mezi nevědomými vůdci rakouské vlády, kteří se dostali pouze pro šlechtický titul na čelná místa, s obratným Bismarkem, jenž konečně dovedl připravit jak Francii Sedan, tak i Prusku vůdčí místo v německém císařství právě stvořeném.

Ale četba knihy Šustovy činí dosti značné požadavky na čtenáře, který nezbytně musí již dříve býti aspoň povšechně orientován o politice XIX. století, neboť jinak mu děj zhuštěně podaný snadno uniká. Za to tím více získá, kdo se v »Dějiny Evropy« zahloubá a že ani způsob, jakým jsou podány, ho neodradí, nýbrž jen ještě více zláká, je nade vší pochybnost jisto. Ča.

»Přítomnost.« Obvyklé typy naší periodické literární produkce jsou deníky a měsíčníky. Časové věci chceme věděti ihned, na ostatní najde se čas jen někdy během měsíce. Přes to, že týdeníky nejsou u nás v oblibě, vyvolal v lednu t. r. výslý týdeník »Přítomnost«, připomínající nápadně anglický časopis The Outlook, přece dosti pozornosti a zájmu, k němuž nemálo přispěl Masarykův článek. Nový týdeník může udržeti svoje místo v záplavě časopisů jen tehdy, neutone-li v obvyklém niveau naší žurnalistiky. Hrdý název »nezávislý týdeník« neznamená ještě nedostatek určitě ideové linie. Ji mítí a prohlubovati tak, aby vyhovovala požadavkům doby i modernímu světovému názoru bude condicio sine qua non nového listu. Pak taková práce nebude marná. Z několika čísel nelze ještě hodnotiti cíle, možno však již souditi na pěknou úroveň; aby skutečně dostala svému úkolu, je zajisté přáním české pokrokové inteligence. Ský.

*) Srov. referát v tomto noč. na str. 23.